הכל

הכל שוחטין. כל היכא דתני הכל כולהו מייתי להו בשמעתא קמייתא דערכין [ג.] ומפרש הכל לאתויי מאי. והכל שוחטין דמתניתין פליגי בה אמוראי בגמרא למר לאתויי טמא בחולין ולמר לאתויי כותי או מומרי[א]: **וכולן.** בגמרא[ב] מפרש מאי וכולן: **גמ' ושחיטתן כשרה דיעבד.** בתמיה. וקשה ריש"א דמשמע דההוא דאתרבי מהכל לכתחלה אתרבי ואילו סיפא משמע דכי מרבינן מהכל דיעבד מרבינן לה אבל לכתחלה לא אתרבי והא ליכא למימר כולה מתניתין לכתחלה וחדא קתני דכיון דתנא הכל שוחטין פשיטא דכשרה: **וכל הכל לכתחלה הוא.** דתקשה לך ולא תוכל לומר כולה דיעבד וה"ק הכל תורת שחיטה נוהגת בהן שאם שחטו אותן הפסולין דמתרבי תהא שחיטתן כשרה: **אלא הכל ממיריס.** מי מצית למימר לכתחלה יציא בהמת חולין אצל בהמת קדשים ויאמר זו תמורת זו. הכל דתמורה מפרש התם [ערכין ג.] לאתויי יורש שממיר בקרבן אביו לאחר מיתת אביו דהתם תנן[ג] אין ממירין בשל אחרים: **טוב.** תס: **רע.** בעל מום: **הפס דקתני טעמא.** דעקר להכל דריש"א דלא תימא לכתחלה הוא אבל הכל שוחטין בדוכתיה קאי דכל כמה דלא עקר ליה ותנא לא שיהו הפסולים רשאים לשחוט כדעקר התם משמע דלכתחלה רבינהו והדר תני ושחיטתן כשרה דמשמע דיעבד: **לא שהאדם רשאי.** דכתיב לא יחליפנו וריש"א הכי קאמר הכל [ד]דין תמורה נוהגת בהם והא דתנא בריש"א הכל ממירין ואיצטריך ליה תו לפרושי לא שהאדם רשאי כו' ולא נקט בריש"א לשון קנייה הכל שהמירו תמורתם תמורה לשון התנאים הוא זה כמו הכל שוחטין הכל סומכין [מנחות לג.] הכל חייבין[ה] הלכך הכא אע"ג דהוצרך להאריך לא שינה התנא את לשונו: **מומר.** נתפסת השניה ושתיהן קדושות: **וסופג את הארבעים.** משום לאו דלא ימיר: **הכל מעריכין.** התם [ערכין ג.] מפרש לאתויי מופלא סמוך לאיש קטן היודע להפלות[ו] לשם מי מקדישין ואם סמוך לפרקו הוא כגון בן י"ב שנה ויום אחד דבריו קיימין אע"פ שעדיין קטן הוא עד י"ג שנה ויום אחד: **מעריכין.** תורת מעריכין עליהם שאם אמר ערכי עלי או ערך פלוני עלי נדרו קיים ואע"ג דקטן הוא זה הנודר חייב ליתן כפי שנים של נערך והדמים קלובין בפרשה [ויקרא כז]: **הכל נערכין.** יש להם ערך ואפילו מוכה שחין שאינו שוה כלום לימכר בשוק יש לו ערך הכתוב בפרשה ואם אמר עלי אמר על אחר ערך מוכה שחין זה עלי לא אמרינן הואיל ודמיס אין לו ערך נמי אין לו: **הכל נודרים.** דמי עלי או דמי פלוני עלי. **והתם** [ערכין ב.] מפרש דאיידי דבעי למיתני הכל נידרין תנא נמי הכל נודרים: **הכל נידרים.** כל אדם השוה כלום יש לו דמיס ואם אמר דמי עלי או אמר על אחר דמי פלוני עלי נותן לפי מה שהוא נמכר בשוק ואפילו היה הנידר זה פחות מבן חדש ואמר דמי תינוק זה עלי יתן דמיו ואע"פ שאין פחות מבן חדש נערך ואם אמר ערכו עלי פטור מכלום שלא נתנה בו תורה ערך דכתיב (ויקרא כז) ואם מבן חדש ועד בן חמש שנים דמיס מיהא יש לו לפי שויו ואם אמר בתורת דמיס נותן דמיו: **לא יהיה בך חטא.** הא אם תדור יהיה בך חטא: **טוב אשר לא תדור.** לעיל מייתי כתיב את אשר תדור שלם ואפילו הכי טוב אשר לא תדור שמא תדור ולא תשלם הכי מפרש ליה רבי מאיר: **טוב מזה ומזה.** מנודר ומשלם ומנודר ואינו משלם: **שאינו נודר כל עיקר.** שהרגיל בנדרים בא לידי לא יחל דברו [במדבר ל]: **רבי יהודה אומר טוב מזה ומזה נודר ומשלם.** דהכי משמע טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם אבל משתדור ותשלם לא שהוא טוב מכולם: **ואפילו ר' יהודה לא קאמר אלא דאמר הרי זו.** דאם מתה או נגנבה אינו חייב באחריותה. אי נמי כיון דאפרשה תו לא הדר ביה: אבל

הכל שוחטין. כתוב בהלכות ארץ ישראל דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלות ואין נראה דאפילו במוקדשין שוחטות לכתחלה [ב] כדאמרינן פרק כל הפסולין (זבחים דף לא.): כל הפסולים ששחטו דיעבד אין לכתחלה לא ורמינהי ושחט מלמד שהשחיטה כשרה כו' ומשני הוא הדין דאפילו לכתחלה אלא משום דבעי למיתני טמא במוקדשים דלכתחלה לא תנא נמי ששחטו ולא קאמר משום דבעי למיתני נשים דתנא להו בריש"א אלא ודאי משום דנשים שוחטות לכתחלה אפילו במוקדשין והא דלא קתני הכל שוחטין אחד אנשים ואחד נשים כדקתני בתמורה (דף ג.) התם אצטריך למיתנייה[ג] כדפירש בריש תמורה משום דכל הפרשה כולה נאמרה בלשון זכר אבל הכא אין חידוש באשה יותר מבאיש ובפרק כל הפסולין (דף לא.): גבי קדשים איצטריך למיתני נשים משום דבשאר עבודות נשים פסולות אפילו בהנות: **שמא** יקלקלו כו'. בגמרא (לקמן יב.): דייק מדקתני שמא יקלקלו ולא קתני שמא קלקלו ש"מ אין מוסרין להן חולין לכתחלה ופ"ה אפילו אחרים רואין אותן וק' לפירושו דהא מסיפא שמעינן לה וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן כו' דמשמע דיעבד דוקא וליכא למימר דדיעבד נקט משום טמא במוקדשין או אין מומחין אבל חש"ו אפילו לכתחלה שוחטין באחרים רואין אותן דהא רבא הוא דדייק שמא קלקלו לא קתני ולרבא לא קאי וכולן ששחטו אלא אחש"ו דלאמרינן בגמרא וי"מ דגרס לקמן דבה אבל רבא לא דייק בין יקלקלו לקלקלו כי היכי דלא חייס בהא דלא קתני ואם שחטו ור"ת מפרש דאין מוסרין להן חולין לכתחלה לשחוט אפילו כדי להשליך לכלבים דלמא אתי [ד]למיכל שיטעו להכשיר שחיטתן מתוך שיראו שמוסרים להן כדפטר לקמן[ה] שחיטתן מכסוי דלמא אתי למימר שחיטה מעלייתא היא וניחא השתא דבאין אחרים רואין אותן [ו]עסקינן בריש"א: **התם** בדקתני **טעמא.** פירש בקונטרס דעקר ליה להכל דריש"א דלא תימא לכתחלה הוא ולשון כדקתני טעמא לא משמע כפירושו ומה שפירש נמי במסקנא גבי דאי דיעבד תרתי דיעבד למה לי ואע"ג דבתמורה נמי תני והדר מפרש התם לא תנא כי האי גוונא הכל ממירין ותמורתן תמורה גבי הדדי ואי משום לא שהאדם רשאי להמיר משום דבעי לאסוקי וסופג את הארבעים לאשמועינן דלוקין על לאו שאין בו מעשה אין נראה דמשום וסופג את הארבעים לחודיה לא הוה ליה למיתני תרתי דיעבד דהוה מצי למיתני הכל ממירים והממיר סופג את הארבעים ועוד דבריש תמורה (דף ג.) פריך הכל ממירים לכתחלה ולא שהאדם רשאי להמיר דיעבד ומשני התם רב יהודה הכי קתני הכל מתפיסים בתמורה [ז]אחד שוגג ואחד מזיד והוה ליה לשנויי דתנא ליה משום וסופג את הארבעים כדפירש בקונטרס כאן ונראה לרבינו תם דשינויא דהכא הוי כהיא דתמורה והכי קאמר התם כדקתני טעמא דלהכי תנא הכל ממירים דמשמע לכתחלה לאשמעינן שאפילו המיר במזיד דהיינו לכתחלה מומר דלא תימא ארבעים בכתפיה וכשר כדאמרן בהתודה (מנחות פא.) וקשה לפירושו דבסוף פרק קמא דתמורה (דף יג.) משמע דמן הדין ראוי להיות תמורה במזיד יותר מבשוגג דקאמר יהיה לרבות שוגג במזיד ויש לומר דלענין בהמה שתהא כשרה למזבח פשוט לן שוגג יותר ממזיד אי נמי התם איירי במזיד ולא אתרו ביה דלא הוו ארבעים בכתפיה והוא מזיד פשוט לן יותר משוגג: **וסופג את הארבעים.** וא"ת הוה ליה למימר וסופג שמונים והא תרי לאוי כתיב לא יחליפנו ולא ימיר ויש לומר דחד בשלו וחד בשל חברו כדאמר בתמורה (דף ט.) וכגון דאמר חברו כל הרוצה להמיר בבהמתו ימיר דבענין אחר אין ממירין בשל אחרים והכי איתא בהדיא בתמורה פ"ק[ט]: **וכתיב** טוב אשר לא תדור. מעיקרא מייתי מדברי תורה והדר מייתי מדברי קבלה: **טוב** מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר. פ"ה דלעיל מייתי כתיב את אשר תדור שלם ואפילו הכי טוב אשר לא תדור שמא תדור ולא תשלם וקשה לר"ת דלא מייתי בגמרא ההוא קרא כלל ונראה לר"ת דכולי מלתא דריש מהאי קרא דהוה ליה למיכתב טוב אשר לא תדור משתדור ואנא ידענא דמשתדור ולא תשלם קאמר אלא להכי קאמר ולא תשלם לגלויי על משתדור דמשתדור כדרך הנודרין קאמר שנודרין ומשלמין כדאמר בגמרא דלעיל מייתי מדברי תורה דמשום וסופג את הארבעים אין נראה דמשום שלא יקלקלו אין נראה דמשום דבעי לאסוקי וסופג את הארבעים לחודיה לא הוה ליה למיתני תרתי דיעבד דהוה מצי למיתני הכל ממירים והממיר סופג את הארבעים ועוד דבריש תמורה (דף ג.) פריך הכל ממירים לכתחלה ולא שהאדם רשאי להמיר דיעבד ומשני התם רב יהודה הכי קתני הכל מתפיסים בתמורה [ז]אחד שוגג ואחד מזיד והוה ליה לשנויי דתנא ליה משום וסופג את הארבעים כדפירש בקונטרס כאן ונראה לרבינו תם דשינויא דהכא הוי כהיא דתמורה והכי קאמר התם כדקתני טעמא דלהכי תנא הכל ממירים דמשמע לכתחלה לאשמעינן שאפילו המיר במזיד דהיינו לכתחלה מומר דלא תימא ארבעים בכתפיה וכשר כדאמרן בהתודה (מנחות פא.) וקשה לפירושו דבסוף פרק קמא דתמורה (דף יג.) משמע דמן הדין ראוי להיות תמורה במזיד יותר מבשוגג דקאמר יהיה לרבות שוגג במזיד ויש לומר דלענין בהמה שתהא כשרה למזבח פשוט לן שוגג יותר ממזיד אי נמי התם איירי במזיד ולא אתרו ביה דלא הוו ארבעים בכתפיה והוא מזיד פשוט לן יותר משוגג: **וסופג את הארבעים.** וא"ת הוה ליה למימר וסופג שמונים והא תרי לאוי כתיב לא יחליפנו ולא ימיר ויש לומר דחד בשלו וחד בשל חברו כדאמר בתמורה (דף ט.) וכגון דאמר חברו כל הרוצה להמיר בבהמתו ימיר דבענין אחר אין ממירין בשל אחרים והכי איתא בהדיא בתמורה פ"ק[ט]: **וכתיב** טוב אשר לא תדור. מעיקרא מייתי מדברי תורה והדר מייתי מדברי קבלה: **טוב** מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר. פ"ה דלעיל מייתי כתיב את אשר תדור שלם ואפילו הכי טוב אשר לא תדור שמא תדור ולא תשלם וקשה לר"ת דלא מייתי בגמרא ההוא קרא כלל ונראה לר"ת דכולי מלתא דריש מהאי קרא דהוה ליה למיכתב טוב אשר לא תדור משתדור ואנא ידענא דמשתדור ולא תשלם קאמר אלא להכי קאמר ולא תשלם לגלויי על משתדור דמשתדור כדרך הנודרין קאמר שנודרין ומשלמין כדאמר בגמרא דלעיל מייתי מדברי תורה

הכל

[א]שוחטין ושחיטתן כשרה [ב]חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו [ג]את שחיטתן [ד]וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה: **גמ'** הכל שוחטין [ה] לכתחלה ושחיטתן כשרה דיעבד אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי וכל הכל לכתחלה הוא אלא מעתה[ו] [ז]הכל ממירין אחד האנשים ואחד הנשים ה"נ דלכתחלה הוא והא כתיב [1]לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב התם כדקתני טעמא לא [ח]שהאדם רשאי להמיר אלא שאם המיר מומר [ט]וסופג את הארבעים [י] אלא [יא]הכל מעריכין ונערכין נודרין ונידרין הכי נמי דלכתחלה [יב]והא כתיב [2]וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא וכתיב [3]טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם ותניא [יג]טוב מזה ומזה [יד]שאינו נודר כל עיקר דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר טוב מזה ומזה נודר ומשלם ואפי' רבי יהודה לא קאמר אלא באומר [טו]הרי זו אבל

א א מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה ד סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן א סעיף א ועיין בהגה"ש: **ב** ב מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעי' ה: **ג** ג מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ז: **ד** ד מיי' שם הלכה א: **ה** [מיי' פ"ח מהלכות ערכין הי"ב]: **ה ו** מיי' פי"ג מהלכות נדרים הלכה כד סה סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רג סעיף (ג) [ד]:

שיטה מקובצת

א) אלא הכל מעריכין. נמחק מלת אלא: **ב)** ורישא ה"ק הכל תורת תמורה: **ג)** קטן היודע להפלות ולפרש לשם מי נדר ולשם מי הקדיש ואם סמוך: **ד)** איצטריך למיתני' כדמפרש בריש תמורה: **ה)** דילמא אתי למטעי להכשיר שחיטתן: **ו)** עסקינן כמו בריש"א:

רבינו גרשום

הכל שוחטין ושחיטתן כשרה. כלומר הכל שוחטין משמע לכתחלה ושחיטתן כשרה דאיעבד וקשיא רישא לסיפא: התם כדקתני טעם כלומר [דאסור] לכתחלה: הכל מעריכין. דאמר ערך פלוני נותן הכל לפי שהוא אם בן חמשים כבן חמשים אם בן עשרים כבן עשרים אם בן חדש כבן חדש: ונערכין דיכול להעריך עצמו ונותן ערכו הכל לפי הזמן **ו)** וזה הערך: נודרין. רשאי לומר דמי פלוני עלי ונותן (דמיו כו' עד נותן) דמיו ושמין אותו כעבד: ונידרין. רשאי לומר דמי עלי ונותן דמיו: טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר. כלומר טוב ממי שנודר ומשלם וממי שנודר ואינו משלם. ואיזה זה מי שאינו נודר כל עיקר ונותן בלא נדר שמי שנודר ואינו משלם חיישינן שמא יהא עובר בבל תאחר:

ו) נראה לר"ל הכל לפי הזמן ולפי זה הערך כל"ל. ור"ל לפי מה שהוא אם הוא מים או אם דבאמת הוא ערך אחר כמש"כ בפרשה.

מסורת הש"ס

א) [במשנה שבמשניות וכ"ה בכ"ף ובכא"ש גרסי' בשחיטתן], **ב)** [לקמן לא.], **ג)** תמורה ב., **ד)** תמורה ב. ב"מ לא., **ה)** ערכין ג., **ו)** נדרים ט. [תוספתא פ"ב ה"ה וע"ש], **ז)** ר"ה ו. נדרים י. מגילה ח. קיינן פ"א מ"א, **ח)** עי' רש"י שבת"ף, **ט)** [נ: ג:], **י)** [עי' תמורה ט:], **כ)** [כגון מגיגה ב.], **ל)** [ועיין תוס' כתובות כד: ד"ה חד וכו' ומפורש יותר בקדושין עו: סד"ה אין בודקין וקנ"ע], **מ)** [דף פו.], **נ)** שם אימא אחד אנשים ואחד נשים, **ס)** [וע"ש תוס' תמורה ב. ד"ה וסופג],

תורה אור השלם

1. לא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בָּרָע אוֹ רַע בַּטּוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בְּבְהֵמָה וְהָיְתָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ:
ויקרא כז י
2. וְכִי תֶחְדַּל לִנְדֹּר לֹא יִהְיֶה בְךָ חֵטְא:
דברים כג כג
3. טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם:
קהלת ה ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכל שוחטין (לכתחלה) תו"מ וי"ב ס"א נמחק:

מוסף רש"י

וכולן ששחטו. חרש שוטה וקטן (לקמן לא. ועי"ש יב: הובא לקמן ב:). **הכל ממיריין.** בהמת חולין, זו תחת זו של הקדש (תמורה ב.). **לא שהאדם רשאי להמיר.** הא כתיב לא ימיר (שם). **אלא שאם המיר מומר.** יש בהן כח לתפוס בתמורה בדיעבד (ב"מ צא.) דמתפיס עלה קדושה ומחיין קדושת (תמורה ב.). **וסופג את הארבעים** (ב"מ צא.). **הכל מעריכין.** אם אמר על אחד ערך פלוני עלי, נותן ערך אותו פלוני כפי שניו, שהערך ניתן לפי השניס הכתוב בפרשת ערכין ואחר שנות הנערכים הולכים, ונערכין. אם אמר ערכי עלי, או אם אמר אחר עליו ערך פלוני עלי (ערכין ב.). **נודרין.** דמי פלוני עלי, ושמין אותו כעבד הנמכר בשוק, ונידרין. דמי עלי, או אם אמר אחר עליו דמי פלוני עלי (שם). **שאינו נודר כל עיקר.** דהכי דרים ר' מאיר לקרא את אשר תדור שלם טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם, וטוב שאינו נודר כל עיקר מזה שנודר ואינו משלם ואפילו מזה שנודר ומשלם (נדרים ט). **נודר ומשלם.** דמשמע ליה לר' יהודה דהאי טוב קאי אקרא דלקמיה, הכי דרים ליה את אשר תדור שלם, טוב אותו שנודר ומשלם (טוב) מאשר לא תדור ומשתדור ולא תשלם (שם).

עין משפט נר מצוה

אבל אמר הרי עלי לא. הך סוגיא כליסנא בתרא דפ"ק דנדרים (דף י.) דקאמר דפליגי בנודב אבל לגיסנא קמא [ב] דקאמר דפליגי בנודר אבל בנודב מודה רבי מאיר וא"ת כיון דקרא בנדר כתיב מנא ליה לרבי מאיר דאין נודב טוב [ג] מנודר ומשלם ולרבי יהודה נמי אמאי אם אמר הרי עלי לא הא כל היכא דכתיב נדר הוי נדר דוקא ונדבה הוי נדבה דוקא כדמוכח בריש מנחות (דף ב.) וזבחים (דף ב.) גבי כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה דפריך האי נדבה נדר הוא וי"מ דהתם פריך משום דשני קרא בדבוריה וי"ל דקסבר כיון דחייש קרא לתקלה בנדר ה"ה בנדבה דהא איכא למיחש לתקלה דאפי' מביאה לעזרה ומקדישה יכול להנות ולמעול בה ובגא לידי תקלה בכמה עניינים דכ"ע לא בקיאי כהלל דמעולם לא מעל אדם בעולתו (פסחים דף סו:) ולרבי יהודה נמי משמע ליה קרא דוקא בנדבה אע"ג דבנדר כתיב דהא בנדר לא מצי למימר בנודר ומשלם טוב שהרי כתיב וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא הא אם תדור יהיה בך חטא ולגיסנא קמא בנדרים מפרשינן לקרא הא אם תדור אפשר שיהיה בך חטא אם לא תשלם וא"ת לרבי מאיר דאין טוב שיהא נודב ומשלם כל עיקר אפילו מביא כבשתו לעזרה להאי לישנא בתרא [ד] בנדרים היאך אכלו ישראל שלמים במדבר וי"ל כיון שנאסרו בענין אחר בבשר [ה] הוו כאילו זוה להם המקום לאכול על ידי שלמים וא"ת והא כתיב (בראשית כח) וידר יעקב נדר וכתיב (יונה ב) את אשר נדרתי אשלמה וי"ל דבשעת לרה שרי כדאמרינן בבראשית רבה וידר יעקב נדר לאמר לאמר לדורות [ו] שיהיו נודרים בעת לרה:

אנא שחיטתן כשרה קא קשיא לי. משמע שרב אשי הקשה אותה קושיא ואע"פ שהיא קושיית הגמרא ומכאן ראיה שרב אשי סידר הגמרא אע"ג דאביי ורבא נמי אתו לשנויי הך קושיא והם קדמו הרבה לרב אשי שמא גם בימיהם הקשוה כבר: **טמא** בחולין מאי למימרא. ואע"ג דאסור לגרוס טומאה לחולין שבא"י [ז] היינו דוקא בפירות דשייכא בהו תרומה אבל בשר לא ואפילו יהא אסור לטמאות גופו א] באוכלין טמאין [ח] כדדרשינן [ט] והתקדשתם והייתם קדושים אזהרה לבני ישראל שיאכלו חוליהן בטהרה מכל מקום יכול לטמאותן ולאוכלן בימי טומאתו: **ובמוקדשין לא ישחוט שמא יגע בבשר.** אע"ג דאמרינן לקמן [ב] (דף כב.) [י] דמפרכסת הרי היא כחיה חיישינן שמא יגע אחר פירכוס א"נ דוקא לענין העמדה והערכה הויא כחיה אבל לענין טומאה כיון שחטו שניס או רוב שניס מקבלת טומאה דחשיב אוכל כדאמר בהעור והרוטב (לקמן שם) השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבילות [יא]: **שמא** יגע בבשר. אע"ג דדש קדשים אינו מכשיר חיבת הקדש מכשרת או שהעבירה בנהר ועדיין משקה טופח עליה כדקאמר בפ"ק דפסחים (דף כ.) וא"ת ואמאי לא קאמר דלא יחשוב משום דלמא אתי לימשך בפנים דאפילו טהור גמור לבן זומא דאמר (יומא דף ל.) הנכנס למקדש טעון טבילה ואסור לשחוט בסכין ארוכה דלמא אתי לאמשוכי וי"ל דבטהור איכא למגזר טפי דילמא אתי לאמשוכי אבל טומא מזהר זהיר ומילבר אי נמי נקט הכא שמא יגע בבשר משום דבעי למימר ואם שחט ואמר ברי לי שלא נגעתי הקשה רבינו אפריס איך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך מהר הבית עד עזרת ישראל דהאי טמא מוקמינן לה בטמוא אף בטמא מת ותנן בפ"ק דכלים (מ"ח) החיל מקודש מהר הבית שאין טמא מת ועובדי כוכבים נכנסים לשם עזרת נשים מקודשת הימנו שאין טבול יום נכנס לשם ואפילו למאן דמוקי לה בנטמא בשרץ והלא עזרת נשים ארוכה קל"ה אמה [יב] ואיך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך וי"ל דלמאי דפיר"ת בעלמא דלא גזור היכא דנטמא בפנים ניחא וכן לפירוש ר"י דפירש דלא החמירו אלא בעזרת נשים שהוא מקום כניסה ויציאה אבל בשאר מקומות יכול ליכנס עד סמוך למחנה שכינה ממש אתי נמי שפיר ואין כאן מקומו [יג] וי"מ דהכא מיירי בגמה וגזה יתייבש נמי בסמוך: **שמא** ישהו. ולהגרמה ועיקור לא חיישינן דמינכר ומיהו עיקור דסכין פגומה לא מינכר: **אילימא** אחש"ו עלה קאי. פירוש עלה לחודה קאי אבל הא פשיטא דעלייהו נמי קאי דדייקינן עלה לקמן (דף יב:) מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה: **דליתיה** קמן דנשייליה. ואע"ג דעזרה רה"ר היא כדאמר בפ"ק דפסחים (דף יט:) והיה לנו לטהר כאן מספק האי ספק לא דמי לשאר ספק טומאה ברה"ר משום דרוב פעמים לא יכול להזהר מליגע ואי איירי בגמה אתי שפיר: כגון

אבל אמר הרי עלי לא וכל הכל לאו לכתחלה הוא אלא [ג] הכל חייבים בסוכה [ד] הכל חייבין בציצית הכי נמי דלאו לכתחלה חייבין לא קאמינא אלא [ה] מעתה [ו] הכל סומכין אחד האנשים [ז] ואחד הנשים הכי נמי דלאו לכתחלה והא כתיב [1] וסמך ידו ונרצה אין איכא הכל לכתחלה ואיכא הכל דיעבד אלא הכל דהכא ממאי דלכתחלה הוא דתקשי לך דלמא דיעבד הוא ולא תקשי לך א"ל אנא שחיטתן כשרה קשיא לי מדקתני שחיטתן כשר' דיעבד מכלל דהכל לכתחלה הוא דאי דיעבד תרתי דיעבד למה לי אמר רבה בר עולא הכי קתני הכל שוחטין ואפי' [ח] טמא בחולין טמא בחולין מאי למימרא בחולין שנעשו על טהרת הקדש וקסבר [ט] חולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו כיצד הוא עושה מביא סכין ארוכה ושוחט בה כדי שלא יגע בבשר ובמוקדשים לא ישחוט שמא יגע בבשר ואם שחט ואומר [י] ברי לי שלא נגעתי שחיטתו כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו בחולין גרידי דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן עלה קאי אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה אלא אטמא בחולין הא אמרת לכתחלה נמי שחיט ואלא אטמא במוקדשים בברי לי סגי דליתיה קמן דנשייליה האי טמא במוקדשים מהכא נפקא מהתם נפקא [יא] כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה שהשחיטה כשרה בזרים בנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים ובלבד שלא יהיו טמאין נוגעין בבשר הכא עיקר התם איידי דתנא שאר פסולין תנא נמי טמא במוקדשים ואב"א התם עיקר דבקדשים קאי הכא איידי דתנא טמא בחולין תני נמי טמא במוקדשים האי טמא דאיטמא במאי אילימא דאיטמי במת [2] בחלל חרב אמר רחמנא חרב

אכל אמר הרי עלי לא. דלמא פשע ולא מקיים והכי מוקמינן לה בנדרים בפ"ק (דף י.) לר' יהודה תני נודב ומשלם. אלמא מעריכין ונודרין לכתחלה לא דהרי עלי הוא דליכא למימר בהו הרי זו עד דאמר בריש ערכי עלי והדר יהיב כפי הקלוב בפרשה [ב] ודמי עלי נמי דבעי למשיימיה כעבדא דהיכי מצי למימר הרי אלו לערכים אם לא נדר תחלה בערך: **ולו הכל לאו לכתחלה הוא.** וכי אין לך הכל שהוא לכתחלה: **הכל חייבים בסוכה.** לאתויי קטן שהוא לכתחלה: **הכל חייבים בציצית.** לאתויי קטן היודע להתעטף [ג]: **חייבין לא קאמינא.** היכא דתני חייבין מוכח ודאי דלכתחלה קאמר: **הכל סומכין.** לאתויי יורש והא ודאי לכתחלה קאמר דמלוה רמיא עליה על כרחיה: **ברי דיעבד למה לי.** הכי איבעי ליה למיתני שחיטת הכל כשרה חוץ מחש"ו דמשמע שפיר דהנך דמרבינן מהכל דיעבד קמרבינן אבל לא לכתחלה א"נ ניתני הכל שוחטין לחודיה כדתנן [ד] גבי מעריכין ונודרין ולא מפרש למה לי למיתני הכל שוחטין ואלטריך לפרושי ושחיטתן כשרה למימר דשוחטין דרישא דיעבד הוא. [ה] ואי קשיא בתמורה נמי הא תני והדר מפרש התם לא קתני כה"ג הכל ממירין ותמורתן תמורה בהדי הדדי ואי משום לא שאדם רשאי משום דבעי לאסוקי וסופג את האדעים לאשמועינן דלוקין על לאו שאין בו מעשה: **הכי קתני.** לכתחלה ודיעבד דמתניתין הכל שוחטין לכתחלה לאתויי טמא בחולין: **פשיטא.** דהא לא הוזהרו ישראל על טהרת חולין: **שנעשו על טהרת קדש.** דקבל עליה לאכול בטהרת קדש שרולה להרגיל עצמו בטהרת קדשים שאם יאכל שלמים או תודה יהא בקי בשמירתן: **לקדש דמו.** וחייב להבדל מדרבנן מכל טומאות הפוסלות בהן ואפילו הכי [ו] (שחיט טמא) לכתחלה ובסכין ארוכה כדמפרש: **ובמוקדשין.** לכתחלה לא ישחוט ואפילו בסכין ארוכה [ז] כיון דמוזהר מן התורה שלא יטמא כדכתיב (במדבר יח) ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי אלמא בענין שמירה גזור בהו רבנן לכתחלה משום [ח] לך לך אמרינן גזירא שחור שחור לכרמא לא תקרב: **שחיטתן כשרה.** והיינו דיעבד דמתניתין. ולקמן מפרש אמאי לא מטמא [ט] גברא לסכין והדר ניטמייה לבשר: **גרידי.** שלא קבל עליו [י] טהרת כהן: **שמא יפסו.** והוי נבלה כדתנן לבולהו בפ"ב [יא]: **דיעבד נמי לא שמא יפסו.** כלומר שמא שהו. ולקמן (דף יב:) מפרש אמאי נקט שמא יקלקלו בתמתיתין לשון עתיד לאשמועינן שאין מוסרין להן חולין לכתחלה ואפילו אחרים רואין אותם דמועדים הן לקלקל תמיד: **דעלה קאי.** מינייהו קא סליק מאי וכולן דמשמע דקאי נמי אאחריני ואם שחטו מבעי ליה: **ואלא אטמא במוקדשין.** דאמרת דאיירי בה מתניתין ואמר לא יפסחו מאי איריא אחרים רואין אותן הא אמרת איהו מהימן אי אמר ברי לי: **מהכא נפקא.** כלומר הכא סתמו רבי במתניתין הא בשחיטת קדשים סתמיה דלכתחלה לא ודיעבד כשר: **כל הפסולין.** [יב] כגון זר ואונן טמא ובעל מום וכיוצא בהן: **ששחטו.** קרבן: **בזריס.** דכתיב (ויקרא ז) ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על שחיטת קדשים שכשרה בזריס [יג] וה"ה לשאר פסולין: **הכא עיקר.** דכולה פרקין בתורת שחיטה איירי: חרב

מסורת הש"ס

ו א מיי' פ"ו מהלכות נר מצוה פסולי המוקדשין הלכה ז ופ"ט מהלכות איסורי מזבח הלכה ו ופ"ה מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ז):

תורה אור השלם

1. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: ויקרא א ד
2. וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּחָלֶל חֶרֶב אוֹ בְּמֵת אוֹ בְּעֶצֶם אָדָם אוֹ בְקֶבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים: במדבר יט טז

מוסף רש"י

בחולין שנעשו על טהרת הקדש. אדם הרגיל לאכול קדשים מקבל עליו לאכול חולין בטהרת הקדש, כדי שיהו בני ביתו זהירין ובקיאין בטהרת הקדש (חגיגה יט:). אילימא אחרש שוטה וקטן. וסון ששחטו קאי נמי אחרש שוטה וקטן והא דפרכינן מי נימא אחרש שוטה וקטן לחודיה קאי, עלה קאי, מיהא קא סליק ס' (לקמן יב:). ובטמאים. בטמא אבל קאמר שאינו מטמא כלי דלאו אב הטומאה הוא, או בטמא מת וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה, אבל בסכין לא, שהוא מטמא את הסכין והסכין מטמא את הבשר, וכגון דעביד סכין אריכא ושחיט (זבחים לא:).

רבינו גרשום

ממאי. דלכתחלה הוא ותיקשי לך ג) דיעבד כדאקשינן ברישא: וקסבר חולין שנשחט שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו ד) לימר אע"פ שוחט כענין זה דבענין למימר כיצד הוא עושה: שמא ישהו כלומר שמא ישהו כשיעור שהייה דקה לדקה וגסה לגסה: שמא ידרוסו. לא יעשה הולכה והבאה כדין שחיטה ושמא יחלידו הסכין בין סימן לסימן ויחתכו הסימנים ממטה למעלה. ולמה לא תנן שמא יגרימו ושמא יעקרו בדין הוא דליתני ואמאי לא תני יש מהם דצריך לעמוד עליהם שישחטו [יפה] ואיזו זו זו שהייה ודרסה וחלדה שאי אפשר להבחין [אחר כך] אי שהה אי דרס והחליד או לא אבל הגרמה ועיקור אפי' לאחר ששחט אפשר לראות אם הגרים או עקר או לאו: אלא עד כמה ליתני ולידיל. עלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה כלומר כיון דסליק מחרש שוטה וקטן אם שחטו מבעי ליה למיתנא:

ג) נראה דל"ל ותקשה לך מסיפא דתני ושמיטתן בשהה דמשמע דיעבד כלפקפיון וכו'. ד) אולי נ"ל ולפנינו למימר דאעפ"כ שוחט כענין זה.

גליון הש"ם

תוס' ד"ה אבל וכו' שיהיו נודרים בעת צרה. עיין תשובת מהר"ם פאדוי סימן עט בסופו:

הגהות מהר"י לנדא

[א] תד"ה טמא בחולין כדדרשינן והתקדשתם וכו'. נ"ב כדדרשינן בתנא דבי אליהו הובא בילקוט פ' כי תצא סוף רמז שפ"ו: [ב] ד"ה ובמוקדשין וכו' דאמרינן לקמן דף ל' ע"א כל"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה טמא וכו' בחולין טמאין כדדרשינן. נ"ב בתנא דבי אליהו חלק ז' פרק ט"ו דף כ"ב ע"א והובא בילקוט שמעוני פ' כי תצא סוף רמז שפ"ו דף ק"ו ע"ב יעוש"ה ועיין בטור מ"ח סי' תכ"ב מ"ש בשם הירושלמי ודו"ק ועיין במשנה למלך פט"ז מהל' טומאת אוכלין הלכה יז"ד ודו"ק. שוב ראיתי בש"ס חדש עם הגהות הגאון מהר"י פיק ונדפס על הגליון שלא מצא דרשה זו בשום מקום ומאיהו שלא עיין על זה בילקוט ותנא דבי אליהו:

שיטה מקובצת

ג] אבל אמר הרי עלי. נ"ב עי' תוס' מנחות (דף פא ע"א): ב] אלא הכל סומכין ה"נ דלאו: ג] טמא בחולין. נ"ב עי' תוס' כריתות דף יג ע"א: ד] ואפי' בסכין ארוכה דכיון דמוזהר מן התורה לשמרן שלא יטמאו כדכתיב ואני: ה] אמאי לא מיטמא סכין מגברא: ו] שלא קבל עליו

טהרה בהן: ז] כל הפסולין לעבודה כגון זר: ח] להאי לישנא בתרא כדאמרי' בנדרים היאך: ט] בענין אחר בבשר תאוה הוי כאילו: י] שיהיו נודרים בעת צרה. אבל אמר הרי עלי לא פי' בקונטרס וערך לא מתוקם אלא בהרי עלי וקשה דאשכחנא לה כגון דאמר הריני בערכין ממעות שלפני ע"מ שלא אתחייב באחריותה א"נ כגון שהמעות כבר ביד הגזבר מקודם דתו ליכא תקלה ונודרין ונידרין בנדבה וחני נודב א"נ בעת צרה דשרי אלא סתם ערכין ונדרים לאו בהכי מיירו: זה הדיבור חסר מן התוספות ונמצא בתוס' כ"י אנא שחיטתן וכו': יא] דאמרי' לקמן בפ' שני דמפרכסת:

חרב הרי הוא כחלל. טומאות[ט] של מת הרגיות לטמא כלי כגון מת והנוגע בו דהוי מיהא אב הטומאה אם נגע בהם מתכות נעשה כיולא בו ואם נגע במת הוי אבות [הטומאה] ואם בטמא מת נגע הוי אב אבל ראשון ושני אין מטמאין כלים והאי סכין נעשה אב. והאי חרב הרי הוא כחלל הכא לא איצטריך דבלאו הכי נמי מצי מטמא בשר דגברא הוי אב הטומאה וסכין ראשון ובשר שני אלא רבותא קא משמע לן דאפילו ראשון הוי האי בשר: **דאיטמי בשרן.** דהוי האי גברא ראשון ולא מטמא הסכין שאין כלי מקבל טומאה אלא מאב הטומאה דלא מצינו בתורה דמקבל טומאה מראשון ושני אלא אוכל ומשקה דכתיב (ויקרא יא) כל אשר בתוכו יטמא וסמיך ליה מכל האוכל אשר יאכל אוכלים ומשקים מיטמאים מאויר כלי חרס שהוא ראשון ועושה למה שבתוכו שני ואין כלי מיטמא מאויר כלי חרס שאם היה כלי נתון בתוכו ונטמא החיצון השני טהור והכי מפרש בשלהי פירקין[מ]: **קרומית של קנה.** פשוטי כלי עץ ולא מקבלי טומאה: אגיי מהדר לתרוצי לכתחלה ודיעבד דמתניתין: **ואפילו כותי.** מוסרין לו בהמה לכתחלה לשחוט דמצוה שהחזיקו בה היא אבל ישראל יולא ונכנס לא ימסור לו לשחוט דאע"ג דהוחזקו בה לעלמא אין מקפידין אם יאכלו[נ] ישראל נבילות דלית להו לפני עור לא תתן מכשול (שם יט) אלא כמשמעו שלא יתן אבן בדרך עור להפילו: **אלנו מוסר לאכול.** דהא לעלמו זהיר בה והיינו דיעבד דמתניתין: **חוץ מהש"ו דאפילו דיעבד נמי לא.** דהא אדיעבד קיימינן: **שמא ישהו.** לקמן [יב:] מפרש אמאי נקט לשון עתיד: **אפילו לכתחלה.** והכא קתני באחריס רואין אותם ששחטו דיעבד: **אמר רבא.** והיכא דישראל יולא ונכנס לא ימסור לכותי לכתחלה בתמיה: **והא תנן.** בפרק בתרא דמסכת ע"ז דאע"פ שישראל יולא ונכנס מותר אלמא מסתפי עובד כוכבים דלמא אתי ישראל ולא נגע הכא נמי מסתפי השתא אתי וחזי ליה: **מי קתני מניח.** אדם עובד כוכבים בחנותו ויולא ונכנס דמשמע לכתחלה: **אין השומר.** את היין: **צריך שיהא יושב ומשמר בו'.** ריש"א אסיפא לא תקשי דלא זו אף זו קתני כלומר לא בדיעבד דווקא אלא אפילו לכתחלה: **רב אשי אמר** גרס: **לפיאנון.** כי לא משכח היתר אכיל נבילות ומאחר שהסכין בדוקה ונתונה בידו שחיט שפיר דכל כמה דמצי למיכל היתירא לא אכיל איסורא וכי אין לו סכין בדוק לא טרח להדורי בתר סכין יפה אם זו פגומה: נמצאת

בגון דבדק קרומית של קנה. ואם תאמר והיאך ישחוט בקרומית של קנה והא בעינן כלי כדמוכח בסוף התודה (מנחות דף פב:) ובסוף דם חטאת (זבחים דף לז:) דדרים מדכתיב ויקח את המאכלת לשחוט את בנו דעולה טעונה כלי ולפיכך כולהו מעולה וי"ל כגון דתיקנה לקרומית[א] ועשאה כעין כלי ואע"ג דקיימא לן בכרבי[ב] דלאמר פ' החליל (סוכה דף נ:) אין עושין כלי שרת של עץ ופליג אר' יוסי בר רבי יהודה דאמר בפרק החליל עושין כלי שרת של עץ לשחיטת קדשים לא בעינן כלי שרת[ג] דבפרק התודה (מנחות דף עח:) אמרי' דסכין מקדשה ככלי שרת וכן משמע בתוספתא[ד] דקתני חומר בקמילה מבשחיטה שהקמילה טעונה כלי והשחיטה אינה טעונה כלי אלא אפילו קרומית של קנה ועל כרחך לא בעי למימר דאינה טעונה כלי כלל דהא ילפינן מעולה דטעונה כלי אלא דאינה טעונה כלי שרת קאמר מיהו יש לדחות דלא בעינן כלי יפה קאמר ולא פסלינן קרומית של קנה משום הקריבהו נא לפחתך (מלאכי א) כדפרין גמרא בסוטה (דף יד:) גבי כפיפה מצרית דהתם דורון הוא דדרך להביאו בכלי נאה אבל בשחיטה לא חיישינן אי נמי כפיפה מצרית מכוערת יותר מקרומית של קנה ורבינו אפריס היה מביא ראיה מדתנן בפרק איזהו מקומן (זבחים דף מז.) שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון ואילו שחיטתן בכלי שרת לא קתני כדקתני גבי קבלה ואין זה ראיה דגבי קבלה נמי לא הזכיר אלא לאשמועינן דבעי שיהא גם הכלי בצפון לאפוקי אם הכלי בדרום והבהמה בצפון והדם מקלח בתוכו תדע דבקדשים קליס דלא בעי צפון לא חש להזכיר קבלה בכלי שרת ובפ' כל הזבחים שקבל דמן (שם כו.) [ד]תנן קדשים קליס שחיטתן בפניס וקבול דמן בכלי שרת בפניס התם נמי אתא לאשמועינן דצריך שיהא הכלי בפניס לאפוקי אם רוב הכלי בחוץ ומיעוטו בפניס ומקבל הדם במיעוטו שבפניס אע"ג שאין נפסל ביולא[ה]: **המניח** קתני דיעבד. לאו לשנויי אליבא דאביי קאתי דהא אביי נמי לא שרי בדיעבד בלא חותך כזית בשר אלא בא להקשות על דברי רבא שמדקדק מכאן דשרי אף לכתחלה אי נמי כל זמן שיכול לתקן על ידי חותך כזית בשר יש לו לתקן אבל אי ליתא לכותי קמן שרי: **המניח** קתני דיעבד. לא בעי למימר דמשמע דיעבד ולא לכתחלה דהא מסיק דשרי לכתחלה אלא קאמר דאף דיעבד משמע וא"ת דלקמן (דף טו:) גבי השוחט במגל יד וגבי השוחט אחד בעוף (לקמן דף מז.) דייק השוחט דיעבד אין כו' וי"ל דאשחיטתן כשרה סמיך התם דמשמע דיעבד אבל קשה [ז]ממתניתין דהמקנא

חרב [א]הרי הוא כחלל אב הטומאה הוא לטמייה לסכין ואזל סכין וטמיתיה לבשר אלא דאיטמי בשרץ ואי בעית אימא לעולם דאיטמי במת וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה דתניא [ב]בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה אביי אמר הכי קתני הכל שוחטין [ג]ואפילו כותי במה דברים אמורים בשישראל עומד על גביו אבל יוצא ונכנס לא ישחוט ואם שחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו לא אכלו אסור לאכול משחיטתו חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה אלא אכותי הא אמרת כשישראל עומד על גביו שחיט אפילו לכתחלה קשיא אמר רבא ויוצא ונכנס לכתחלה לא [ד]והתנן [ה]המניח עובד כוכבים בחנותו וישראל יוצא ונכנס מותר התם מי קתני מניח המניח קתני דיעבד אלא מהכא [ו]אין השומר צריך להיות יושב ומשמר אלא אע"פ שיוצא ונכנס מותר אלא אמר רבא הכי קתני הכל שוחטין ואפי' כותי בד"א כשישראל יוצא ונכנס אבל בא ומצאו ששחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו לא אכלו אסור לאכול משחיטתו חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו ושמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה אלא אכותי הא אמרת אפילו יוצא ונכנס שחיט לכתחלה קשיא רב אשי אמר הכי קתני הכל שוחטין [ז]ואפילו ישראל מומר [ח]מומר למאי לאכול נבילות לתיאבון וכדרבא [ט]דאמר רבא [י]ישראל מומר אוכל נבילות לתיאבון

בודק

לאשתו (סוטה דף ב.) ופ' חבית (שבת דף קמז.) גבי הרוחץ במי מערה דייק בגמרא דיעבד אין לכתחלה לא: [ויעיין תוס' סוטה ב. ד"ה המקנא דיעבד]: **אלא** מהכא. גרס ולא גרס מסיפא דהך דהמניח בפ"ב דמסכת ע"ז (דף סט.) וההיא דאין השומר היא בפ' ר' ישמעאל (שם סא.): **אין** השומר צריך בו'. משמע הכא דאין צריך משמע לכתחלה וקשה דבריש גיטין (דף ד:) גבי הא דאמר רבה לפי שאין בקיאין לשמה פריך עלה מהא דתנן המביא גט ממדינה למדינה במדינת היס צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם הא באותה מדינה לא צריך ומשני לא תימא הא באותה מדינה לא צריך אלא הא ממדינה למדינה בא"י לא צריך ופריך הא בהדיא קתני לה המביא גט בא"י אין צריך כו' ומשני אי מההיא ה"א ה"מ דיעבד כו' והיכי ה"א דיעבד הא אין צריך משמע לכתחלה כדמשמע הכא ובקונטרס פי' שם דהכי פריך הא בהדיא קתני לה וכיון דאשמועינן לה מדיוקא דריש סיפא למאי איצטריך ומשני דאי מריש ה"א דוקא דיעבד להכי איצטריך סיפא לאשמועינן אפילו לכתחלה אבל לשון אי מההיא לא משמע הכי וי"ל דהתם כיון שיכול לתקן בדיעבד כדקאמר בהחוא פרקא (שם ה:) שיטלנו היימנה ויחזור ויתננו לה בפני שניס ויאמר בפני נכתב ובפני נחתם שייך למיתני אין צריך לחזור וליטול אותו היימנה א"נ התם ה"א ה"מ דיעבד לכתחלה צריך שיראה כתיבת הגט וחתימה ואם לא ראה ה"א אין צריך לחזור ולכתוב אלא יתן לה אע"פ שלא ראה קמ"ל דלכתחלה נמי אין צריך לראות ועי"ל דהכא דייק משום דקאי אריש דקתני בפ' ר' ישמעאל (ע"ז דף סא.) בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור עד שיהא שם שומר והדר תני אין השומר צריך כו' משמע שבא לפרש דיולא ונכנס חשיב כשומר גמור והיינו כשומר דרישא: **אבל בא ומצאו ששחט חותך כזית בשר ונותן לו.** ואם תאמר כיון דרבא מדמה שחיטה ליין נסך בא ומצאו ליתתרי בלא חותך כזית בשר ונותן לו כמו ביין נסך דשרי במתניתין בפ' ר' ישמעאל (ע"ז דף ס:) בעובד כוכבים שנמצא בגד הבור כשאין לו מלוה עליו וי"ל כדפריש"ת לעיל כיון שיכול לברר על ידי כזית בשר יש לו לברר:

בודק

מסורת הש"ס

א) [שבת קא: מיר נג: פסחים יד: יט: עט.], ב) [לקמן טו: ושם נסמן], ג) ע"ז סט. [ע"ש], ד) שם סא., ה) [בס"א: משומד, וכן להלן], ו) לקמן ל., ז) בס"א: בכל טומאות, ח) [דף כד:], ט) בס"א: יאכלו, י) [פ"א דמנחות ה"ב], כ) [נ"ל דתמיה], ל) [וע"ע תוס' פסחים סו. ד"ה תוחב ותוס' זבחים מז. ד"ה לאיזהו].

מוסף רש"י

חרב הרי הוא כחלל. הקיש חרב לחלל, מתכת שנגע במת הרי הוא אבי אבות הטומאה כמת עצמו, ושנגע בטמא מת הרי הוא אב הטומאה כמותו, גזירת הכתוב הוא במתכת אבל טומאת מת ולא אבל שאר טומאות (פסחים יד:) דכלי מתכת המיטמא במת נעשה כיולא בזה שנגע בו (שם עט.). **קרומית.** עלע של קנה (לקמן טז:).

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ה מהלכות טומאת המת הלכה ג:
ב [מיי' פ"ד מהלכי' שחיטה הלכה טו]:
ח ג מיי' פי"ב מהלכות מאכלות אסורות הלכה י: סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סימן קכט סעיף ח [וסימן קיח סעיף י]:
ט ד מיי' שם פי"ג הלכה ד [וע"ש הלכה ג] סמג שם טוש"ע שם סימן קלא סעיף ח:
י ה ו מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה יד ועיין בכ"מ סמג עשין מז טוש"ע י"ד סימן ב סעיף ב:

שיטה מקובצת

א) ועשאה כעין כלי. נ"ב ע' תוס' מנחות (דף לז ע"ב): **ב)** ואע"ג דקי"ל כר' דאמר אין עושין: **ג)** לא בעינן כלי שרת אע"ג דבפ' התודה אמרי' וצ"ב (דף עח ע"ב): **ד)** אבל קשה דאמתני' דהמקנא:

רבינו גרשום

אלא דאיטמי בשרץ. והוי אדם ראשון ואין כלי מטמא אלא מחמת אב הטומאה: וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה. דאין פשוטי כלי עץ מקבלין טומאה: אע"פ שיוצא ונכנס מותר. כלומר אע"פ שאין ישראל יושב ומשמר אלא יוצא ונכנס מותר הכא נמי לענין שחיטה אע"פ שיוצא ונכנס מותר: לאכול נבילה לתיאבון. כלומר מתאב לאכול בשר ואוכל נבילה לתיאבון: